

ОДБРАНА

Година X ■ Број 199 ■ 1. јануар 2014. ■ цена 100 динара ■ 1,20 евра

СПЕЦИЈАЛНИ ПРИЛОГ

**ВОЈСКА СРБИЈЕ
У 2013. ГОДИНИ**

НЕБОЈША РОДИЋ, МИНИСТАР ОДБРАНЕ

ПОГЛЕД У 2014.

ISSN 1452-2160

ОДБРАНА

Магазин Министарства одбране Србије

„Одбрана“ наставља традицију „Рајника“, првог војног листа у Србији, који је изашао 24. јануара 1879.

Издавач

Медија центар „ОДБРАНА“
Београд, Браће Југовића 19
medijacentar@mod.gov.rs

Директор

Славољуб М. Марковић, потпуковник

Главни и одговорни уредник

мр Раденко Мутавцић

Заменик главног уредника

Владимир Почуч, потпуковник

Уредници

Мира Шведић, Душан Глишић, Славица Лужник

Новинари

Сања Анђелковић

Мирјана Боровина, потпоручница

Владимир Вјештић

Биљана Миљић

Александар Петровић, поручник

Стални сарадници

Станислав Арсић, др Себастиан Балаш,
др Славиша Влацић, Милосав Ц. Ђорђевић,
др Милан Мијалковски, др Зоран Миладиновић,
др Миљан Милкић, Крстан Милошевић,
Никола Остојић, Никола Оташ, Александар
Радић, Влада Ристић, Будимир М. Попадић

Дизајн и прелом

Енес Међедовић (ликовни уредник),
Станислава Струњаш, Марија Марић
и Слободан Михаиловић
(технички уредници)

Фотографија

Стефана Савић (уредница),
Горан Станковић, Душка Стефановић,
Јово Мамула, Даримир Банда (фоторепортери)

Језички редактор

мр Наташа Николић

Коректор

Слађана Грба

Секретар редакције

Вера Бјеловук

Документација

Радован Поповић (фото-центар)

ТЕЛЕФОНИ

Директор 3241-258; 23-809
Главни и одговорни уредник 3241-257; 23-808
Секретар редакције 3201-809; 23-079
Прелом 3240-019; 23-583
Маркетинг 3241-026; 3201-765; 23-765
Претплата 3241-009; 3201-995; 23-995
ТЕЛЕФАКС 3241-363

АДРЕСА

11000 Београд, Браће Југовића 19
odbrana@mod.gov.rs
redakcija@odbrana.mod.gov.rs
www.odbrana.mod.gov.rs

Жиро-рачун

840-312849-56 МЦ „Одбрана“

Претплата

За припаднике МО и Војске Србије преко РС
месечно 160 динара. За претплатнике преко
Поштанске штедионице месечно 180 динара.

Штампа „ПОЛИТИКА“ АД, Београд,
ISSN 1452-2160

Магазин излази сваког 1. и 15. у месецу

„Одбрана“ је члан
Европског удружења
војних новинара

БРОЈ 199

На задатку

Снимио Јово МАМУЛА

САДРЖАЈ

■ ДОГАЂАЈИ

- 6 Небојша Родић, министар одбране
ПОГЛЕД У 2014.
- 8 Састанак министара одбране Србије и Италије
СТАЛНИ УСПОН САРАДЊЕ
- 9 Потписан споразум о сарадњи са Европском
одбрамбеном агенцијом
НОВА РАЗВОЈНА ШАНСА
- 10 Пријем поводом новогодишњих
и божићних празника
СНАГА НАРОДА И ДРЖАВЕ

■ ИНТЕРВЈУ

- 12 Светко Ковач, директор Војнобезбедносне
агенције
ВБА ЗНАЧИ СИГУРНОСТ
- 16 Свечаности поводом Дана ВиПВО
МОДЕРНИЗАЦИЈА ЈЕ ПРИОРИТЕТ
- 17 **ЈАЧАЊЕ ОДБРАМБЕНЕ ИНДУСТРИЈЕ
СРБИЈЕ**

■ САРАДЊА

- 18 Др Дариа Даниелс Шкодник, декан
Одбрамбеног колеџа НАТО-а
МОЋ ОБРАЗОВАЊА
- 22 Састанак начелника војнообразовних
установа Југоисточне Европе
ЗНАЦИ ДОБРЕ САРАДЊЕ
- 26 Деценија чланства Србије у CISM
АМБАСАДОРИ ВОЈСКЕ

СПЕЦИЈАЛНИ ПРИЛОГ Војска Србије у 2013.

- 29 Директор центра „Симон Визентал“
Ефраим Зуроф у Београду
ЗЛОЧИН ГЕНОЦИДА НЕ ЗАСТАРЕВА

■ ОДБРАНА

- 55 Одељење минобацача 82 милиметара
НАЈБОЉИ САСТАВ ПРВЕ БРИГАДЕ
- 56 Цивилни капацитети у мултинационалним
операцијама
У СЛУЖБИ МИРА

За разлику од војног присуства, које, пре свега, треба да обезбеди прекид сукоба и стабилизацију стања, цивилно присуство има развојни карактер. У таквим околностима ангажују се стручњаци из области политичких наука, цивилне безбедности, међународног права, као и експерти за социјална питања.

- 60 Почасни артиљеријски плотуни
ТОПОВИ МИРА

Припадници Гарде Војске Србије, који дужност почасне артиљеријске паљбе обављају од 1995, најчешће с Калемегдана, атрактивни су за гледање и фотографисање. Тада посетиоци уживо могу да виде како изгледа батеријски плотун „зисова“.

■ КУЛТУРА

- 66 Сузана Шуваковић Савић, сопран
СВЕ БОЈЕ ЉУБАВИ

Реч уредника

За 2014. у Србији имамо само једну жељу, да буде боља од ове! Наговештаји бржег опоравка буде наду, али је потребно много урадити да би се ефекти мера које се предузимају осетили, на крају и у свакодневном животу ширих слојева становништва. Држава је сатерана у ћошак и сада мора реаговати мерама оздрављења, које неће проћи безболно. Охрабрује то што су дијагнозе постављене, али за лечење треба много одлучности, упорности, храбрости, поштења, а на другој страни, уз трпљење које траје, још стрпљења, поверења, подршке... Да једном превагне уверење да идемо добрим путем и да све више сабирамо снаге, мотивисани резултатима и охрабрени бољитком!

Свет у 2014. чекају нова одмеравања пре свега на економском плану, решавање старих али и нових безбедносних проблема, борба против сиромаштва и још отвореније суочавање са глобалним ризицима који угрожавају живот на планети.

У прогнозама за 2014. које доноси британски „Економист“ у већ редовном предновогодишњем издању, наводи се да ће „већина добрих вести на пољу економије стићи из богатих земаља“, дајући предност западним економијама које су у благом опоравку, док ће земље са убрзаним развојем последњих година морати да се суоче са проблемима које је донео управо тај брзи раст. Примера ради, у последње четири године, четири од десет највећих светских компанија биле су у Кини, а само три у САД. Али се ситуација у 2013. променила и чак девет најмоћнијих компанија сада је у САД, а само једна (ПетроКина) у Кини.

Очито да кинески државни капитализам, који бележи светске развојне рекорде последњих година, мора да се суочи са уравнотежењем развоја унутар земље и демографским поремећајима, да очува висок привредни раст, сузбије корупцију и омогући привредну иницијативу уз мање интервенција државе. И уз такав тренд напретка, Кина ће у 2014. имати просечан приход по глави становника од 11.000 долара, што је јако далеко од 55.000 долара по глави становника у САД.

Безбедносне процене говоре да ће у фокусу и даље бити Блиски исток, са грађанским ратом у Сирији, иранским нуклеарним програмом, односом Израела и Палестинаца, али и свим утицајима великих сила које се преламају у том региону. Премештање глобалних сучељавања на азијско-пацифички простор доноси убрзаније балансирање стратешких позиција Кине, САД и Јапана, уз калкулације са тешко предвидивим понашањем Северне Кореје.

Русија полако али сигурно враћа достојанство велике силе, а овде је помињемо у лепом контексту спорта и Зимских олимпијских игара у Сочију од 7. до 23. фебруара, а тако помињемо још једну силу у настајању, Бразил и Светско првенство у фудбалу, чије се финале игра 13. јула у Рио де Жанаиру.

Пожељимо да 2014. и у Србији и у свету буде просперитетнија и мирнија! ■

Раденко МУТАВЦИЋ

Небојша Родић, министар одбране

Поглед у

2014.

Министарство одбране и Војска Србије наставиће са испуњавањем основних обавеза и у Новој 2014. години, а то су изградња ефикасног и економски одрживог система одбране који усваја најбоље безбедносне стандарде и даље оспособљавање Војске Србије за испуњавање опредељених мисија и задатака.

Опремање и модернизација, школовање и едукација, подршка развоју и унапређењу конкурентности одбрамбене индустрије на домаћем и страном тржишту, очување стандарда професионалних припадника у условима рестриктивног финансирања, као и учешће у мултинационалним операцијама Уједињених нација и Европске уније, приоритети су у години која долази.

Учинићемо све да Војска Србије буде уважена и респектабилна војна снага државе и народа, спремна за одбрану земље и увек прва кад треба помоћи народу у невољи. А учешћем у мировним мисијама показујемо нашу посвећености миру и припадање демократским снагама света које се залажу за стабилност и сарадњу, на добробит свих народа и држава.

Сада у осам мисија Уједињених нација и Европске уније имамо 226 припадника, што је дупло више од укупног броја наших мировњака у мисијама мира у претходној деценији.

Планирамо повећање и броја мисија и броја наших припадника, пре свега у мисијама Европске уније. Сада смо у оквиру те сарадње присутни у две мисије, EUTM Somalia и Atalanta, чији је циљ побољшање стања у Сомалији и борба против пиратерије у водама Индијског океана на Рогу Африке. Припремамо се за учешће у мисији у Малију у Африци, са медицинском тимом и тимом за обуку, а разматрамо могућности за пријављивање у још пар мисија ЕУ у Африци, где је присуство међународних снага неопходно за успостављање бољих услова за живот напаћеног народа.

Остајемо чврсто опредељени за јачање регионалне сарадње и поверења, које нас води у просперитет, бољи живот и интеграцију у Европску унију, велики мировни и

развојни пројекат који обележава деценије иза нас и време пред нама. Србија дели европске вредности и на њима гради перспективу бржег развоја, јачања економије и бољег животног стандарда свих својих грађана.

Приступамо изменама закона о одбрани и војсци и пратећим нормативним актима како би их ускладили са насталим променама. Тај поступак водићемо крајње транспарентно, да јавност зна шта радимо и шта хоћемо да урадимо, како би могла да упуту своје сугестије.

Према могућностима наставићемо опремање савременим наоружањем и опремом, а настојаћемо да перспективни производи наше одбрамбене индустрије нађу још шире тржиште у свету. С тим у вези, интензивно радимо на придобијању страних инвестиција за реализацију наших перспективних пројеката наоружања за које ћемо купце лакше наћи у сарадњи с партнерима.

Функционишемо у условима рестриктивног буџета, а тако ће бити и у 2014, када ћемо располагати са 60,4 милијарди динара. Из буџета добијамо 1,51 одсто бруто друштвеног производа, што је за четвртину мање од износа пројектованог Дугорочним планом развоја система одбране, који је Народна скупштина усвојила 2011. године. Али, свесни смо кризе и ово умањење се може схватити као наш допринос укупној штедњи, уз низ мера које смо на том плану већ применили.

Са поносом кажем да је систем одбране један од најорганизованијих система у држави, који обезбеђује стабилно функционисање и испуњавање задатака у области одбране и безбедности, упркос свим изазовима, од којих издвајам оне које доноси финансијска криза и безбедносни ризици којима смо као држава и друштво изложени.

Радићемо одговорно и посвећено, то ће бити наш допринос да живимо боље и да новим генерацијама оставимо лепшу и богатију Србију.

Срећна Нова 2014!

Састанак министара одбране Србије и Италије

Стални успон сарадње

Министри одбране Србије и Италије, Небојша Родић и Марио Мауро, на састанку у Београду, 16. децембра, сагласили су се да је сарадња у сталном успону. Потврда је нови *Споразум о сарадњи у области одбране* између влада две земље, који су министри потписали током сусрета.

Тежишне области су школовање и усавршавање, обука специјалних јединица, обавештајни и извиђачки послови и обука тимова за уклањање неексплодираних убојних средстава. Планирано је да се у марту у Риму одрже седме билатерално-одбрамбене консултације.

Од 2005. године, 59 припадника Министарства одбране и Војске Србије били су на школовању и усавршавању у војнообразовним установама Италије, а у наредној школској години планира се упућивање официра на генералштабно усавршавање у Центру високих студија одбране у Риму, курсеве за обуку тимова за уклањање неексплодираних убојних средстава и курсеве у области цивилно-војне сарадње. Министарство одбране

Србије нуди усавршавање на свим нивоима школовања за припаднике оружаних снага Италије.

Министри Родић и Мауро разговарали су о унапређењу војномедицинске сарадње заједничким активностима Центра АБХО у Крушевцу и Интервидовске школе хемијске, биолошке, радиолошке и нуклеарне заштите оружаних снага Италије, а изражена је захвалност за могућност учења италијанског језика у Италијанском културном центру у Београду.

Родић и Мауро истакли су потребу интензивирања војноекономске сарадње две земље, потписивањем споразума о кодификацији, чиме се стичу услови да Србија буде примљена у виши ниво спонзорисаног чланства НАТО кодификационог комитета. Било је речи и о заједничком ангажовању у борбеним групама Европске уније и мултинационалним операцијама.

Министар Родић захвалио је на подршци Италије европским интеграцијама Србије, као и на професионалном ангажовању припадника оружаних снага Италије у саставу КФОР-а. ■

Пријем поводом новогодишњих и божићних празника

Снага народа и др

Последице тог унутрашњег самосазревања видљиве су и данас, али напори које сви заједно чинимо и који већ дају резултате, дају нам за право да без лажне скромности утврдимо да пут који смо одабрали, пут суштинске реорганизације и свеукупног осавремењавања војске као целине, представља једино логичан и исправан смер развоја наших оружаних снага – нагласио је министар Родић, подсећајући да су историјске чињенице те које сведоче о темељној основи нашег вековног опредељења за слободу, доказ наше посвећености миру, толеранцији и жељи за сарадњом са свим народима и државама.

Родић је нагласио да је Војска Србије данас постала цењена и уважена сила спремна да квалификовано и квалитетно одговори на све претње и изазове по безбедност Србије и њених грађана, али и да својим кадровским и другим потенцијалима активно учествује у изградњи система колективне безбедности, како у региону, тако и шире.

Министар одбране Небојша Родић и начелник Генералштаба Војске Србије генерал Љубиша Диковић били су домаћини традиционалног пријема поводом новогодишњих и божићних празника који је, 18. децембра, приређен у Дому Гарде.

Међу многобројним гостима, свечаности су присуствовали председник Србије Томислав Николић, министри, представници законодавне, извршне и судске власти, дипломатски и војни представници акредитовани у нашој земљи, припадници Министарства одбране и Војске Србије, представници верских заједница, познате личности из културног и јавног живота и представници медија.

Поздрављајући присутне министар Родић је истакао достигнућа и приоритете у предстојећем периоду.

– Војска Србије је у последње две деценије прошла кроз изузетно буран, рекао бих болан период, нечега што би се могло назвати само-сазревање, чак и самоосвешћивање.

– Место и улогу Војске Србије није могуће посматрати изоловано из целине слике нашег друштва. Промене којима тежимо и које већ остварујемо, нужно се одражавају и на Војску Србије, усмеравајући наше приоритете, при чему, у многим од тих активности, Војска Србије има врло активну и високо цењену улогу – указао је министар одбране, додајући да у прилог томе сведочи и чињеница да је у осам мултинационалних операција Уједињених нација и Европске уније ангажовано 226 припадника Министарства одбране и Војске Србије.

У години која је пред нама, према министровим речима, наставиће се активности на изградњи ефикасног и економски одрживог система одбране који усваја најбоље безбедносне стандарде компатибилне са окружењем. Опремене и модернизација, школовање и едукација, подршка развоју и унапређењу конкурентности одбрамбене индустрије на домаћем и страном тржишту, очување стандарда професионалних припадника у условима рестриктивног финансирања, као и учешће у мултинационалним операцијама УН и ЕУ, доградња организацијско-формацијске структуре Министарства одбране и унапређење нормативно-правног оквира приоритети су у наредној години.

– Учинићемо све да Војска Србије буде респектабилна војна снага народа и државе – поручио је министар одбране Небојша Родић, пожељевши присутнима срећне предстојеће празнике. ■

Биљана МИЉИЋ
Снимио Горан СТАНКОВИЋ

Подршка конкретним пројектима

Министар одбране Небојша Родић састао се протеклих дана са амбасадорима Данске, Алжира и Француске

На састанку министра одбране Небојше Родића и амбасадора Данске у Београду Мајкла Борг-Хансена истакнуто је да је Данска једна од најзначајнијих земаља донатора Министарству одбране кроз експертску и финансијску подршку. Покренута је иницијатива о потписивању Споразума о сарадњи у области одбране.

Приоритетна област је војно ваздухопловство. Данска је подржала успостављање регионалног Центра за трагање и спасавање донацијом цистерни и информатичке опреме, обуком запослених, као и подршком за чланство Србије у организацији за сателитско позиционирање за потребе трагања и спасавања.

Данска је прва и по броју донација информатичке опреме за три мултимедијалне учионице у Новом Саду, Горњем Милановцу и Нишу, а подршка се наставља у припремама вежбе „LOGEX 15“, која ће се у априлу следеће године одржати у нашој земљи. Данска подржава програме учења енглеског језика, успостављање и повезивање психолошких тест центара, а покренут је пројекат успостављања Центра за развој психолошке делатности.

У сусрету министра Родића са амбасадором Алжира, Абделкадером

Месдуом, истакнута је важност војно-образовне сарадње. У току је реализација Уговора о школовању припадника Министарства националне одбране Алжира на последипломским студијама, на основу којег се 15 алжирских инжењера налази на усавршавању у Војнотехничком институту, а 13 алжирских лекара школује се и усавршава на Војномедицинској академији.

Област војноекономске сарадње је такође значајна, као и иницијатива Алжира за ангажовање привредних капацитета Србије на реализацији програма изградње стамбених објеката.

Током разговора министра Родића са амбасадором Француске у Београду Франсоа Гзавије Дениом оцењено је да Влада Србије доследно ради на испуњавању спољнополитичких приоритета у области европских интеграција, јачању регионалне сарадње и борби против корупције и организованог криминала. Србија је такође заинтересована за сарадњу са Француском на заједничким пројектима у оквиру Европске одбрамбене агенције. Тежишне области сарадње су војно образовање, заједничка обука и учешће у мултинационалним операцијама под окриљем Европске уније, војноекономска и научно-техничка сарадња. ■

Потписан споразум о сарадњи са Европском одбрамбеном агенцијом

Нова развојна шанса

Министар одбране Небојша Родић и висока представница за спољне послове и безбедносну политику Европске уније Кетрин Ештон, која обавља и дужност директора Европске одбрамбене агенције, потписали су 13. децембра у Бриселу Административни уговор о сарадњи између Министарства одбране Републике Србије и Европске одбрамбене агенције.

Сарадња са Европском одбрамбеном агенцијом унапредиће интероперабилност Србије са државама чланицама ЕУ и омогућити јачање домаће наменске индустрије и истраживачких потенцијала српских института, као и технолошку модернизацију оружаних снага, а тиме и унапређење војних и одбрамбених способности.

Министар Родић је нагласио да

Министар Родић истакао је да је Европска одбрамбена агенција кључна за изградњу војних и цивилних способности путем развоја различитих иницијатива и програма, а сарадња кроз програме Европске одбрамбене агенције добар је начин да се достигну циљеви развоја капацитета које Србија не би могла достићи самостално.

је активно укључење у концепт Заједничке безбедносне и одбрамбене политике ЕУ допринело унапређењу спољнополитичке позиције Србије, као и да ће Министарство одбране наставити са активним учешћем у операцијама ЕУ за управљање кризама EUNAVFOR – Аталанта и EUTM – Сомалија. ■

Сарадња са ОЕБС

9

Министар одбране Републике Србије Небојша Родић и шеф Мисије ОЕБС у Србији амбасадор Петер Буркхард разговарали су 18. децембра о актуелној сарадњи Мисије ОЕБС и Министарства одбране.

У разговору је оцењено да Влада Републике Србије доследно ради на испуњавању спољнополитичких приоритета у области европских интеграција, јачању регионалне сарадње и борби против корупције и организованог криминала.

Родић и Буркхард разговарали су о предстојећем председавању Републике Србије овом Организацијом у 2015. години. У току су припреме за улазак наше земље у састав тзв. „Тројке“, коју чине актуелни председавајући ОЕБС Украјина, Швајцарска која ће председавати у 2014. години и Србија која ће председавати у 2015. години. Сачињен је и Заједнички план који обухвата и војно-политичку димензију безбедности.

Истакнут је значај подрегионалних и регионалних иницијатива и процеса које доприносе јачању стабилности и сарадње међу државама.

Министар одбране захвалио је на помоћи коју ОЕБС пружа у реализацији пројекта CASM – „Програм развоја капацитета за управљање залихама конвенционалне муниције у Републици Србији“.

Тема разговора била је и Радионица о примени Кодекса поступања у војно-политичким аспектима безбедности, коју ће Министарство одбране организовати у марту следеће године у сарадњи са ОЕБС и Центром за безбедносну сарадњу – RACVIAC. Разговарало се такође и о вежби рачунарским симулацијама „VIKING 14“ у организацији Шведске и САД у првој половини следеће године, на којој ће учествовати и припадници Министарства одбране и Војске Србије, као и представници оружаних снага земаља региона и међународних организација. ■

Светко Ковач, дир

ВБА

Војнобезбедносна агенција (ВБА) представљена је јавности 26. децембра 2003. године, после прве године реформског процеса, који је трајао од 2002. до 2010. године. Тада су дефинисани циљеви и задаци које је требало извршити да би се створила модерна и ефикасна војна контраобавештајна служба.

Десет година рада ВБА повод је за интервју са директором Светком Ковачем, који најпре истиче да су надлежни органи и стручна јавност дали оцену да су постављени циљеви реализовани и да Војнобезбедносна агенција данас функционише у складу са највишим европским и светским стандардима.

■ *Који је најважнији резултат реформе војне службе безбедности?*

– То је пре свега потпуно уређен нормативно-правни оквир, са модерним решењима која омогућавају висок ниво оперативности и ефикасности. С друге стране, развијени су и поштују се механизми заштите људских права и слобода, као и механизми надзора и контроле рада Војнобезбедносне агенције.

Унапредили смо методологију селекције и пријема кадра у Војнобезбедносну агенцију, као и њихово школовање и усавршавање за обављање сложених задатака.

У последњих десет година, Војнобезбедносна агенција опремљена је савременим оперативно-техничким средствима, што нам омогућава да се успешно супротстављамо савременим претњама систему одбране.

Војна служба безбедности је током историје мењала не само називе, него и своју суштину, од Контраобавештајне службе (КОС), Органа безбедности ЈНА и Органа безбедности ВЈ, Војне службе безбедности СРЈ до Војнобезбедносне агенције, као најмодернијег облика организовања

Значи сигурност

■ *За прошеклих десет година мењао се нормативни оквир. Који су закони донети у оквиру реформског процеса?*

– Закон о службама безбедности СР Југославије из јула 2002. године био је полазна основа реформског процеса. На основу тог закона, Војна служба безбедности измештена је из Генералштаба у Министарство одбране. Први пут у историји служби безбедности уведено је да се посебни поступци и мере примењују по одлуци суда. Уведени су и веома прецизни механизми надзора и контроле рада служби безбедности. Такође је значајно да су, после скоро пола века, раздвојене војнополицијска и контраобавештајна функција.

Закон о основама служби безбедности Републике Србије из 2007. године уредио је механизме управљања, координације и контроле служби безбедности. Тим законом су прецизиране надлежности и начин рада Бироа за координацију рада служби безбедности, чиме је постигнут висок ниво усклађености и рационалности рада служби безбедности.

Конечно, Законом о ВБА и ВОА, који је донет 2009. године, први пут у историји служби на транспарентан начин дефинисани су посебни поступци и мере, процедуре одобравања и примене, контроле примене мера и коришћења података добијених на тај начин.

■ *Ове године су вршене измене и дојуне Закона о ВБА и ВОА. Шта је суштина тих измена?*

– Према Закону о ВБА и ВОА, приступ задржаним подацима теле-

комуникационих оператера или такзовани листинг, оствариван је на основу налога директора ВБА, уз прецизно разрађене услове, процедуре и могућности да се увек може остварити увид и тачно утврдити ко је приступао, када и којим базама.

Када је Уставни суд оспорио ову одредбу и донео пресуду да се та мера може примењивати искључиво на основу одлуке суда, предložили смо, заједно са правосудним органима, решење како би то што мање утицало на ефикасност нашег рада, посебно на поступања у хитним случајевима.

Морам да кажем да процедуре које су уграђене у нова законска решења функционишу много боље него што смо очекивали.

■ *Код грађана и даље постоји страх да службе нарушавају њихову приватност. Да ли имају разлога да се плаше?*

– Мислим да нема разлога за страх. Да би суд одобрио мере, потребно је да им у писаном облику образложимо основ сумње и разлоге због којих је неопходно да се те мере примене према конкретном лицу. Постоје разрађене процедуре одо-

бравања и примене тих мера, које подразумевају учешће већег броја лица у ланцу одлучивања и примене. Свако од њих зна да примена тих процедура подразумева одговорност и санкције.

И, што је најважније, уколико неко покуша да примењује мере изван ових процедура, савремена техничка средства региструју примену посебних мера, што контролним органима омогућава да утврде да ли је било случајева привременог нарушавања правилности мимо одлуке суда.

Овде желим да нагласим и принципе супсидијарности и сразмерности у примени овлашћења, који подразумевају примену мера надзора само у случајевима када се конкретан проблем не може решити применом стандардних метода и само према особама за које је то неопходно, што такође подлеже контроли.

У оквиру подношења извештаја Одбору за контролу служби безбедности, сем осталог, два пута годишње достављамо податке о броју мера, броју лица према којима су примењиване те мере, као и о разлозима њихове примене.

ХРОНОЛОГИЈА

У свом 67 година дугом постојању војна служба безбедности променила је неколико назива:

- Контраобавештајна служба, познатија као КОС, постојала је од 1946. до 1955. године.
- Органи безбедности ЈНА – од 1955. до 1992. године.
- Органи безбедности ВЈ – од 1992. до 2002. године.
- Војна служба безбедности СРЈ – од 2002. до 2003. године.
- Војнобезбедносна агенција Републике Србије – промовисана је 26. децембра 2003. године, а званично је почела са радом под тим именом 1. јануара 2004. године.

ВИСОКА ОЦЕНА

Одбор за контролу служби безбедности, 24. децембра, усвојио је Извештај о раду Војнобезбедносне агенције од 1. априла до 1. октобра 2013. године. Чланови Одбора оценили су да је извештај Војнобезбедносне агенције свеобухватан и да на целовит и квалитетан начин пружа увид у рад и резултате које је Војнобезбедносна агенција остварила у извештајном периоду.

Чланови Одбора за контролу служби безбедности позитивно су оценили професионално поступање и рад припадника Војнобезбедносне агенције на остваривању приоритетних задатака и нагласили пуну подршку њиховом даљем ангажовању на реализацији тежишних задатака безбедносне и контраобавештајне заштите Министарства одбране и Војске Србије, као и у супротстављању организованом криминалу и корупцији.

■ *Одбору за контролу служби безбедности поднели сте извештај о раду у другом полугодју ове године. Шта чини садржај тог извештаја?*

– Осим образлагања броја и основности примене посебних поступака и мера тајног прикупљања података и ефеката тих мера, чланове Одбора упознајемо са најважнијим безбедносним и контраобавештајним проблемима које смо решавали у извештајном периоду, као и са другим најзначајнијим питањима рада Агенције, као што су финансирање, логистичка подршка, кадрови, резултати рада унутрашње контроле и тежишни задаци и планови рада за наредни период.

Пре подношења усменог извештаја, Одбору за контролу служби бе-

збедности достављамо писмени извештај, који чланови Одбора проучавају и на основу тога постављају питања и траже допунска објашњења.

■ *Каква је сарадња и координација рада служби безбедности?*

– У ранијем периоду, у безбедносно-обавештајној заједници Републике Србије постојао је озбиљан проблем зато што није било тела које би координисало и усклађивало рад служби безбедности. На основу Закона о основама уређења служби безбедности из 2007. године, формиран је Биро за координацију рада служби безбедности, што је унапредило и сарадњу и ефикасност служби.

Мислим да је данас та сарадња на високом нивоу и да значајно доприно-

си ефикасном решавању безбедносних проблема и очувању националне безбедности Србије и свих њених грађана.

■ *Поново је актуелно отварање досијеа служби безбедности. Какав је Ваш став у вези са њим?*

– Војнобезбедносна агенција sukcesивно од 2006. године предаје Војном архиву грађу која је старија од тридесет година. Реч је о значајним документима, чијим коришћењем истраживачка и стручна јавност може значајно да осветли поједине историјске периоде и улогу служби безбедности или војске уопште у њима.

Војнобезбедносна агенција чува одређени број досијеа, који такође представљају значајан извор корисних података и због тога подржавамо све иницијативе за доношење закона о досијеима и њиховом отварању у складу са законом.

■ *У прошлом периоду посветили сте јакну бољу комуникацију са јавношћу и унапређењу свог визуелног идентитета?*

– Јавност је један од значајних инструмената контроле служби безбедности и због тога смо опредељени да јој омогућимо да остварује ту своју функцију.

РИЗИЦИ И ИЗАЗОВИ

Највећи изазови били су проблеми који су настали као последица једнострано проглашене независности Косова и Метохије и, у вези са тим, праћење и онемогућавање претњи дуж административне линије и на југу централне Србије. Један од наших приоритета била је заштита јединица и база у Копненој зони безбедности.

Извршавање задатака у оквиру сарадње са Хашким трибуналом био је један од значајнијих безбедносних проблема. Уложили смо много напора да докажемо да се нико од хашких оптуженика није крио у војним објектима и да припадници Војске Србије нису ни на који начин били укључени у њихово скривање.

Војнобезбедносна агенција је у протеклом периоду открила, прикупила квалитетне доказе и поднела кривичне пријаве против две организоване криминалне групе. Чланови тих група осуђени су за кривична дела злочиначког удруживања и друга тешка кривична дела, а спречена је и велика материјална штета.

Корупција је у једном периоду представљала значајну безбедносну претњу. Већи број лица је осуђен због ове делатности, што је имало превентивну функцију, тако да данас корупција у систему одбране представља низак ниво претњи.

Откривено је и спречено неколико случајева покушаја наступа страних служби према припадницима Министарства одбране и Војске Србије, што се због специфичности и осетљивости не представља у јавности.

У односу на ранији период, организовани криминал и корупција представљају знатно нижи ниво претње систему одбране. Најважније обавезе према Хашком трибуналу су завршене, иако су и даље остале обавезе које се односе на ратне злочине на просторима бивше Југославије.

Остале претње су и даље актуелне, с тим што су се појавиле и неке нове, као последица измењеног безбедносног окружења. Пре свега мислим на сајбер претње, што ће захтевати да нам информациона, односно сајбер безбедност, буде један од приоритета у наредном периоду.

Поводом десет година рада под новим именом, Војнобезбедносна агенција је организовала свечаност у Великој ратној сали старог Генералштаба, на којој је у знак захвалности за подршку и помоћ ВБА у извршавању сложених и одговорних задатака, директор агенције Светко Ковач доделио плакете високим државним и војним званичницима, међу којима и начелнику Генералштаба Војске Србије генералу Љубиши Диковићу, представницима безбедносно-обавештајне заједнице и судске власти, тела за надзор и контролу рада служби безбедности, као и независним државним органима, са којима је током протеклих десет година остваривала успешну сарадњу.

Говорећи о значају јубилеја ВБА, министар одбране Небојша Родић подсетио је на значај реформи у протеклом периоду, изражавајући велико

задовољство чињеницом да се данас остварује, пре свега, цивилна контрола рада службе.

– Драгоцена је и сарадња са невладиним сектором, за коју мислим да у наредном периоду треба да буде агресивнија и интензивнија. Парламентарна контрола је уствари транс-

парентност, ма колико то изгледало контрадикторно самом бићу постојања ВБА – истакао је министар Родић.

Поздрављајући присутне директор Светко Ковач истакао је да је војна служба безбедности започела реформе оптерећена наслеђем прошлости, а било је изражено и неповере-

ње не само јавности, него и политичких елита. Од промоције, 2003. године, до данас, ВБА је, уз спровођење реформи, решавала актуелне безбедносне проблеме у Србији, израстајући у модерну и добро организовану војну контраобавештајну службу.

Војнобезбедносна агенција је од 2010. године изменила свој визуелни идентитет и значајно осавременила и унапредила свој однос према јавности. У јулу 2010. најпре је представљен нови знак ВБА, на којем доминирају симболичне боје – тамноцрвена, сребрна и златна, као и симболи двоглавог орла, оцила, круне и крста, који симболизују заштиту суверенитета и националних интереса. Тада је усвојена и нова службена легитимација припадника ВБА.

У септембру 2010. године ВБА је поставила веб-сајт, са првенственим циљем да информисе јавност о актуелним догађајима у свом раду. Сајт је одмах изазвао велико интересовање јавности, а до сада му је приступило око милион и по корисника интернета.

■ *Монографија „Војна служба безбедности у Србији“ представља још један начин на који се Војнобезбедносна агенција представља јавности?*

– У јуну ове године промовисали смо монографију „Војна служба безбедности у Србији“, којом желимо да

читаоцима приближимо време и околности у којима су се појавиле безбедносна и контраобавештајна делатност, организационе облике у којима је постојала војна служба безбедности од почетка 19. века до данас, а нарочито проблеме са којима се суочавала и које је решавала у разним историјским периодима.

Монографију чини посебно интересантом то што смо на тај начин отворили врата јавности за до сада необјављена документа из Архива ВБА, на основу којих смо описали неке

од најзначајнијих тајних операција које је служба водила од времена Краљевине Југославије до 1999. године.

За нас је нарочито значајно то што је монографија изазвала велико интересовање, што потврђује податак да је први тираж распродат већ десетак дана након што је књига објављена, због чега се издавач Медија центар „Одбрана“ одлучио за друго издање. ■

Раденко МУТАВЦИЋ

МУЛТИМЕДИЈАЛНИ МУЗЕЈ

У нашем представљању јавности значајно је и отварање мултимедијалног музеја Војнобезбедносне агенције, поводом Дана ВБА, 12. новембра 2010. године, у којем су представљени вредни документи из Архива ВБА, од времена Карађорђа и Милоша, преко КОС-а, Озне и Органа безбедности, до данас, и експонати које јавност до тада није имала прилике да види. Јавности су први пут приказана нека оперативно-техничка средства која је војна служба користила током свог постојања.

Можда најинтересантнији део овог путовања кроз историју војне службе безбедности представљају најважнији случајеви обавештајног деловања појединих припадника војске за стране службе, који осликавају неке преломне историјске догађаје и безбедносно-политичке прилике у којима су се догодили.

Обележена 99. годишњица Колубарске битке

У Лазаревцу је 15. децембра, уз државне и војне почасте, обележена 99. годишњица Колубарске битке у Првом светском рату. Венце на спомен-костурницу српских, аустроугарских и мађарских војника положио је премијер Србије Ивица Дачић, који је предводио државну церемонију обележавања битке.

Делегацију Војске Србије и Министарства одбране која је положила венац предводио је начелник Генералштаба генерал Љубиша Диковић.

Венац на спомен-костурницу положили су и представници друштава који негују тековине ослободилачких ратова, представници амбасада Аустрије, Мађарске, Чешке и Словачке и званичници локалне самоуправе.

Говорећи на церемонији у Лазаревцу, премијер Ивица Дачић је рекао да Спомен храм Светог Димитрија са костурницом, представља место починка више хиљада јунака.

– Спомен-костурница у Лазаревцу редак је пример хуманости једног народа који је са својим погинулим војницима сахранио и непријатељске војнике – рекао је Дачић и истакао да нас њихове кости обавезују на само један пут, онај на коме у Европи никада више неће бити ратова.

У крипти Спомен-цркве са костурницом Светог Димитрија у Лазаревцу почива око 40.000 страдалих српских и аустроугарских војника. ■

Свечаности поводом Дана ВиПВО Модернизација је приоритет

Свечаној академији поводом 24. децембра – Дана Ваздухопловства и ПВО, у команди у Земуну присуствовали су министар одбране Небојша Родић и начелник Генералштаба генерал Љубиша Диковић, са сарадницима, представници Војске Србије, градске општине Земун и бројни гости.

– Од балканских ратова до данас, генерације pilota, противавионаца, техничара и специјалиста различитих профила уградили су се у богату историју нашег вида. Ти људи су најважнији, јер чине окосницу нашег вида – истакао је командант ВиПВО генерал-мајор Ранко Живак, подсећајући на подвиге хероја српског ваздухопловства из Априлског рата 1941. године и патриотизам и способност јунака који су се 1999. супротставили надмоћнијем противнику.

– Данас ВиПВО обезбеђује континуирану контролу и заштиту ваздушног простора Србије, што је наш

први и основни задатак. Имали смо бројне активности у међународној војној сарадњи, а посебно истичем превозење опреме за наш мировни тим у Цибути, авионом АН-26, што је у последње две деценије најсложенији задатак превозења – рекао је генерал Живак на свечаној академији.

На свечаности су уручене плакете за дугогодишњу сарадњу члану Већа општине Земун, Милосаву Стаменову и директору АД „Орао“ Милану Прици.

У културно-уметничком програму наступили су Радош Бајић, Миленко Павлов и Хор земунског камерног оркестра.

Дан ВиПВО на аеродрому Батајница припадницима је честитао начелник штаба Команде ВиПВО бригадни генерал Дејан Јоксимовић, истичући најважније резултате у протеклој години и приоритете у 2014.

– Од успешности пројекта опремања кључним борбеним средствима у наредних десет година зависиће будућност вида ВиПВО, али ће људи и даље бити окосница наших јединица – истакао је генерал Јоксимовић.

Свечаношћу у Батајници обележен је и Дан Центра за обуку ВиПВО, који је успешном реализацијом специјалистичке обуке војника на добровољном служењу војног рока, курсева додатног оспособљавања професионалних војника и основног курса за подофицире родова и служби ВиПВО значајно допринео јачању оперативних способности Војске Србије.

Поводом празника начелник Генералштаба генерал Љубиша Диковић примио је делегацију вида ВиПВО коју је предводио командант генерал-мајор Ранко Живак. ■

Н. ДРАЖОВИЋ
Снимио Г. СТАНКОВИЋ

Јачање одбрамбене индустрије Србије

У Дому војске у Београду одржан је састанак о функционисању привредних друштава из групације Одбрамбене индустрије Србије. Састанку су присуствовали министар одбране Небојша Родић, министар финансија Лазар Крстић, начелник Генералштаба генерал Љубиша Диковић, представници Министарства привреде, директори свих привредних друштава из ове групације, председници надзорних одбора и представници скупштина ових привредних друштава, као и „Југоимпорта – СДПР“.

На састанку су разматрана питања реализације финансијске консолидације предузећа из ове групације, унапређења производних капацитета, социјалног програма за решавање вишка запослених, као и решавање имовинско-правних питања проистеклих из процеса приватизације.

Одбрамбена индустрија је важан део привреде Србије и пред њом је задатак даљег организацијског и пословног снажења, с обзиром на производне потенцијале и извозне могућности. Нову развојну перспективу отвара Административни уговор о сарадњи између Министарства одбране Србије и Европске одбрамбене агенције, који су у Бриселу потписали министар одбране Небојша Родић и висока представница за спољне послове и безбедносну политику Европске уније Кетрин Ештон, која обавља и дужност директора Европске одбрамбене агенције.

На састанку је истакнуто да је за даље јачање домаће одбрамбене индустрије неопходно обезбедити још боље функционисање, повећање пословности, радне и технолошке дисциплине, као и подизање квалитета кадровске структуре у складу са дефинисаним захтевима.

Министарство одбране Србије учиниће све да расположиве капацитете одбрамбене индустрије Србије подржи и ојача, јер то представља значајан сегмент привреде наше државе. У том циљу наставиће непосредну сарадњу са надлежним државним органима, при чему очекује да се досадашња подршка настави и у наредном периоду. ■

Сарадња са Комисијом Афричке уније

17

Државни секретар у Министарству одбране Зоран Ђорђевић разговарао је са замеником председавајућег Комисије Афричке уније Ерастусом Мвенчом, током прве посете званичника ове организације, коју чине све државе афричког континента.

На састанку је истакнуто да је Србија спремна за унапређење сарадње са афричким државама, посебно у домену одбране и безбедности, с обзиром да се 63 припадника оружаних снага афричких земаља школује у војнообразовним установама Србије. ■

Интензивирана сарадња са Шведском

Делегација Министарства одбране Србије, коју је предводио заступник начелника Управе за међународну војну сарадњу пуковник Милан Коњиковац, боравила је у посети Оружаним снагама Краљевине Шведске. Током посете потписан је *План билатералне војне сарадње за 2014. годину*, који у односу на претходну годину садржи значајно више активности.

Министарство одбране охрабрено је шведском одлуком да у 2013. години први пут потпише План билатералне војне сарадње са неком државом, као и чињеницом да је током године проценат реализације активности био на врло добром нивоу.

– Србија је задовољна је подршком нордијских партнера, посебно намером Оружаних снага Шведске да настави да подржава Србију и отвори нове области сарадње – истакао је пуковник Коњиковац.

Начелник Међународног сектора Оружаних снага Шведске пуковник Ленард Даниелсон истакао је да Шведска види Србију као главног партнера на простору Западног Балкана. ■

Сарадња са Универзитетом у Марибору

Ректори Универзитета одбране и Универзитета у Марибору генерал-потпуковник проф. др Миодраг Јевтић и проф. др Данијел Ребољ, потписали су *Споразум о сарадњи*.

– Препознали смо неколико важних области у којима можемо сарађивати у обостраном интересу. Потписивање Споразума само је базични део на основу чега ће произаћи већи број иницијатива и предлога за сарадњу – рекао је Јевтић.

Потписивању споразума претходио је састанак две делегације током кога су представљени капацитети и организација Универзитета одбране и Универзитета у Марибору. ■

Др Дариа Даниелс Шкодник, декан Одбрамбеног колеџа НАТО-а

Моћ образовања

Одбрамбени колеџ НАТО-а (NATO Defense College – NDC) у Риму најважнија је образовна институција Северноатлантског савеза. Како доприноси раду и активностима Алијансе разговарали смо са деканом др Дариом Даниелс Шкодник, првом женом на тој високој дужности од оснивања колеџа 1951. године.

На почетку разговора др Дариа Даниелс Шкодник истиче да изузетност ове институције чини везаност за идеју коју је пре више од 60 година изнео генерал Двајт Ајзенхауер, први Врховни савезнички командант за Европу. Он је уочио потребу за новом међународном институцијом са јединственом образовном мисијом: да припрема офицере и званичнике способне за прилагођавање новом безбедносном окружењу НАТО-а. Од оснивања 1951. године, Колеџ постаје најважнија образовна институција за обуку будућих лиде-

ра Савеза и обезбеђење академске изузетности у области студија безбедности.

■ *Шта су приоритети Одбрамбеног колеџа у остваривању образовне мисије?*

– Визија генерала Ајзенхауера актуелна је и данас као и увек, и ми настављамо наше непрекидно трагање да његову визију колеџа прилагодимо реалности нашег времена. Наравно да се безбедносно окружење знатно променило од 1951. године и да је и колеџ

еволуирао. Од самог почетка, међутим, предвиђање дато у изворним Стратешким смерницама Северноатлантског савета и Војног комитета обезбеђује одговарајућу институционалну основу за динамичан и сврсисходан допринос колеџа у три кључна приоритета: делотворности и јединству Алијансе, стратешком промишљању политичко-војних питања и образовању, студијама и истраживању у функцији остваривања ширих циљева Алијансе.

У том општем оквиру Одбрамбени колеџ такође подржава активан програмски приступ који подразумева контакте са другим образовним институцијама.

Сви се надамо да рат неће бити вођен у блиској будућности и да ће главно улагање НАТО-а бити у образовање и обуку. Одбрамбени колеџ, у спрези са стратешким командама, биће инструмент у ове две кључне области, настојећи да сачува оно што смо научили у време кризе. Ми треба да сачувамо способност за дијалог култура – не само култура народа, већ и институција – да би сачували мир и стабилност. У том циљу волела бих да видим веће учешће и веће ангажовање, које укључује земље Западног Балкана, и ја позивам ваше институције у области међународне безбедности да траже заједнички ангажман са НАТО Одбрамбеним колеџом у будућности. Надам се да ваш љубазни позив за овај интервју може бити добар почетак и хвала вам за ову прилику.

■ *НАТО Одбрамбени колеџ сироводи истраживања о најважнијим безбедносним и војним питањима који се тичу НАТО. Које теме су данас на врху дневног реда?*

– Одељење за истраживање даје анализе и мишљења о актуелним и отвореним питањима од значаја за особље у штабу НАТО и политичко руководство земаља чланица. Наша истраживања служе да обогате политичку и академску дебату о безбедносној и војној политици, нудећи практичне политике за актуелне теме везане за НАТО, ради информисаности доносилаца одлука у Алијанси и шире. Рад Одељења за истраживање може да осветли аргументе за и против, предности и мане, препреке и могућности, присутне у алтернативним политичким приступима који могу бити разматрани.

Набројаћу нека од најважнијих питања и проблема која ће бити у фокусу текућих и планираних истраживања. Како ће на НАТО утицати уравнотежавања америчких безбедносних приоритета у азијско-пацифичком региону? Шта ће бити стратешко усмерење Алијансе после повлачења снага ISAF из Авганистана 2014? Пратићемо такође будућу сарадњу са Русијом, нестабилности на Блиском истоку и њихове импликације на Медитерански дијалог, грађански рат у Сирији, као и Иран и његове нуклеарне амбиције. Међу нашим приоритетима биће и сајбер безбедност, кооперативна безбедност и даљи развој политике партнерства, обука за управљање кризама и образовање, поморска безбедност и НАТО мисије. Све у свему, ми заиста живимо у занимљивим временима.

■ *Каква је сарадња са институцијама партнерских земаља, посебно Западног Балкана?*

– Ово је јединствена установа не само у образовању, већ, како сам напоменула, у стратешким истражи-

вањима и пружању помоћи у овој области. Одбрамбени колеџ НАТО-а је платформа за дијалог међу културама, религијама и идеологијама. У нашим академским програмима настојимо да искористимо трансформацијску моћ образовања. На нашим вишим курсевима често смо имали учеснике из Западног Балкана – из Хрватске, Босне и Херцеговине, Македоније и Србије.

■ *Какви су изгледи за унапређење сарадње са одговарајућим институцијама у Србији?*

– Србија је важан партнер за НАТО, због њене стратешке улоге у постизању мира, стабилности и помирења у региону Западног Балкана. Она има позитивну улогу у промовисању стабилности у региону, радећи на томе конструктивно са суседним земљама.

Као чланица Партнерства за мир од 2006, Србија развија сарадњу са НАТО у разним областима: безбедности, реформи сектора одбране и безбедности, науци, животној средини и информисању јавности. Сарадња је обострано корисна, као и за регион Западног Балкана.

Навешћу неке заједничке активности које би могли даље унапређивати. Школа националне одбране посетила је Одбрамбени колеџ у јуну 2012. године, предвођена државним секретаром и начелником школе. Истраживачки Програм *Партнерства за мир* је вредан допринос сарадњи са институцијама на Западном Балкану, као што су војне академије, универзитети и истраживачки центри. Од 2011. године два учесника из Србије похађала су Виши курс Одбрамбеног колеџа. Конференција команданата акаде-

НАУЧЕНЕ ЛЕКЦИЈЕ

Постало је јасно да ће образовање и обука бити још важнији ако желимо да осигурамо спремност Алијансе и јединство у будућности. Одбрамбени колеџ НАТО-а је добро позициониран за важну улогу да обезбеди да искуство стечено заједничким радом не буде изгубљено, али и да промовише вредности НАТО заједнице и олакша постизање консензуса с нашим партнерима.

САМОУВЕРЕНОСТ

Узбуђена сам што водим најважнију стратешку институцију Алијансе за академске послове у овако пресудном тренутку. Наставићу у настојањима да се искористи трансформациона моћ образовања. Моја чврста намера је да дам позитиван допринос да напори колеџа остваре своју основну мисију ефикасно и успешно и уверена сам да ће тако и бити.

мија и института одбране, у организацији Одбрамбеног колеџа, може да помогне успостављању ближих веза у области високог образовања. У том погледу могли би сви да радимо боље. Имате отворен позив да учествујете.

■ *Ви с'те прва жена декан од оснивања Одбрамбеног колеџа пре више од 60 година. Шта то значи за Вас и колеџ?*

– Тачно је, од почетка није било жена у врху Одбрамбеног колеџа. Мени је поверена та престижна функција од моје земље Словеније и 28 НАТО савезника. Иако сагледавам ствари у далеко ширем контексту него што је само родно заснована перспектива, тај фактор ми може обезбедити још већу пажњу него што би иначе био случај. Захвална сам на томе. Ово је ново поглавље за Одбрамбени колеџ, са првом женом деканом, чиме се повећава нагласак НАТО-а на родној равноправности на кључним позицијама. Савез и његови партнери предузимају акције за подршку имплементацији Резолуције 1325 Савета безбедности УН – Жене, мир, безбедност. НАТО такође препознаје да, ако је рат био већином мушки посао вековима, мир треба да омогући и мушкарцима и женама да граде часно и поштено друштво за свако људско биће. ■

Раденко МУТАВЦИЋ
Снимила Стефана САВИЋ

Посета Одбрамбеног колеџа НАТО

Србија фак

Полазници 123. класе Курса за више официре, наставно особље и представници менаџмента Одбрамбеног колеџа НАТО из Рима, током боравка у дводневној наставној посети Министарству одбране и Војсци Србије, присуствовали су у Дому Гарде на Топчидеру презентацијама спољне, безбедносне и одбрамбене политике Србије, сарадњи са КФОР-ом, учешћу Србије у мултинационалним операцијама и организацији рада и наставном програму Високих студија безбедности и одбране, највишем облику усавршавања у систему одбране Србије.

У поздравној речи, државни секретар Зоран Ђорђевић истакао је да „приступ који исказујемо последица је нашег чврстог опредељења за наставак и константно унапређење и до сада веома интензивне сарадње са Северноатлантским савезом, кроз механизме Програма *Партнерство за мир*“. Та сарадња се веома успешно одвија, не нарушавајући војну неутралност Србије, коју је прокламовала Народна скупштина 2007. године, оценио је државни секретар Ђорђевић.

Миомир Удовички, помоћник министра спољних послова за безбедносну политику говорио је о путу Србије у Европску унију, партнерским програмима са државама у региону и ситуацији са Косовом, која је изазвала велику пажњу официра на усавршавању у НАТО колеџу.

Помоћник министра за политику одбране Мирослав Јовановић објаснио је како Србија сарађује са НАТО, ЕУ и другим међународним организацијама, истичући да сви аранжмани доприносе развоју одбрамбених потенцијала Србије и подстичу мирно окружење у региону и шире. У том погледу Србија је укључена у рад бројних регионалних иницијатива, а све је запаженије и њено учешће у мировним мисијама УН и ЕУ. Јовановић је истакао да очекује развој сарадње са Европском одбрамбеном агенцијом, даље интензивирање активности у оквиру Програма *Партнерство за мир* и представио потенцијале Србије за унапређење међународне војне сарадње.

Генерал-мајор Војин Јондић, начелник Управе за оперативне послове Генералштаба (Ј-3) говорио је о учешћу Војске Србије у мултинационалним операцијама и о сарадњи са

ПОТПУКОВНИК АЛБЕРТО ЛЕТО, НАЧЕЛНИК УПРАВЕ ЗА ОДНОСЕ СА ЈАВНОШЋУ ОДБРАМБЕНОГ КОЛЕџА НАТО

Имали смо исцрпне презентације, много питања и отворене разговоре о важним безбедносним питањима као што су питање Косова, економије, спољне, безбедносне и одбрамбене политике Србије. То је од великог значаја како за наставни кадар колеџа тако и за полазнике курса. Истичем и врло добре импресије о напорима Србије да допринесе безбедности у региону. Србија може пуно да уради за мир и безбедност на Балкану, што ће допринети и њеном бржем придруживању Европској унији.

тор стабилности

КФОР-ом, а пуковник Слободан Јоксиминовић о програмима Високих студија безбедности и одбране, највишег облика усавршавања у систему одбране.

Након презентација и дискусија о бројним безбедносним питањима значајним за Србију, регион и евроатлантске интеграције, помоћник министра Јовановић оценио је да су Министарство одбране и Војска Србије у току ове године, у региону и на ширем међународном плану, препознати као поуздан партнер, што је свеукупно допринело изградњи поверења, безбедности и стабилности. ■

Б. МИЉИЋ

ДР ДАРИА ДАНИЕЛС ШКОДНИК, ДЕКАН ОДБРАМБЕНОГ КОЛЕЦА НАТО

На вишим курсевима у Одбрамбеном колеџу у Риму имамо представнике 34 земље који нису само из земаља чланица Алијансе. Имамо полазнике из Медитеранског дијалога, Истанбулске иницијативе али и из Пакистана, Монголије као и представнике других глобалних партнера.

Циљ наших регионалних посета, где први пут долазимо у Србију, јесте да боље схватимо друге земље и окружење. Безбедност је ствар повезаности земаља и веома је важно да разговарамо и свим важним питањима. Такође је циљ да наши полазници курса што боље схвате ваш напредак, вашу одбрамбену политику, учествовање у свим процесима и уопште спољну политику Србије. Истичем да смо ту прилику искористили на најбољи начин и очекујемо посету делегације вашег Универзитета одбране да подстакнемо даљу сарадњу и да Србија пошаље још својих представника на наш колеџ.

Сузана Шуваковић Савић, сопран

67

Све боје Љубави

Стално се усавршавати, радити, тежити ка савршенству, иако оно не постоји – јесте кључ свега. Рад човека одржава, али и у томе треба бити умерен.

Понекад осетим да амбиција иде изнад моје природе, и тада знам да треба застати, вратити се породици и духовним вредностима.

Све то је потребно да би човек био хуман и обављао посао прихватљиво за себе самог, али и за друге.

Она је Мими, Неда, Татјана, Ђо Ђо Сан, Адријана Лекуврер... Наступала је у градовима широм света и корачала сценама престижних позоришта. Сарађивала је са значајним уметницима и учила од најбољих... Објавила је албум „Боје љубави“. Она је примадона, магистар, супруга, мајка. Има подршку најближих.

Првакиња опере у Народном позоришту не крије животне недоумице. Мајданпек или Београд. Клавир или хармоника. Друштво или каријера. Певање или слушање музике. Италија или све остало... Сопран, Сузана Шуваковић Савић.

Како с'ће одлучили да с'удира'те соло певање?

– Сасвим случајно. Од малена сам желела да свирам клавир, али сам на наговор оца похађала часове хармонике и освојила неколико награда. Међутим, то је веома скуп инструмент, па у том правцу нисам наставила. Недуго затим, професор клавира Зоран Јовановић чуо је како певам и препоручио ми да упишем Музичку школу „Мокрањац“, смер соло певање. У почетку сам мислила да је то шала, али је он био упоран и одвео ме код професорке Радмиле Тирнанић. Тек тада сам интензивно почела да размишљам о соло певању. Рекла ми је да имам леп глас и упутила ме на аудицију. Појавила сам се неспремна, што сам схватила тек када сам испред учионице угледала девојчице у лакованим ципелицама и с дотераним фризурама. Осетила сам се као црно паче, јер сам имала потпуно другачији стил. Срећом, примљена сам у „Мокрањац“ и за две године положила четири разреда средње школе.

Да ли је шежак ћућ до „првакиње Народног позоришта“?

– После средње школе поново сам имала недоумицу – шта даље. Признајем, никада нисам волела да певам, али сам обожавала да слушам музику. Нисам била одушевљена идејом да упишем факултет, јер ми је недостајало друштво у родном Мајданпеку. Међутим, мама је била упорна, и одлучила сам да одем на Музичку академију. Ступила сам у контакт с професорком Радмилом Бакочевић. Чула је како певам и рекла: „Злато, ми можемо да радимо“. Ипак, на другој години Академије хтела сам да се вратим у Мајданпек, преиспитујући одлуку коју сам донела. Било ми је тешко да се одрекнем свега што сам тамо имала, али сам то пребродила јер сам на Академији упознала много добрих пријатеља. После успеха на међународном такмичењу „Петар Коњовић“ и освојеног првог места ствари су биле јасније. Било је то моје надахнуће. Схватила сам да ипак вредим као певач и да треба да се борим. Касније је све ишло својим током – лагано сам дошла до оперског студија, добијала мање улоге, освајала сцену Народног позоришта и полако увиђала да је певање мој живот. Верујем у судбину, и хвала мајци које ме је годинама бодрила и супругу Владану на неизмерној подршци.

Колико с'ће значајних савета добила од Радмиле Бакочевић? Чему Вас је научила, осим да увек ширеба нешто радиши?

– Управо то је и кључ свега – стално се усавршавати, радити, тежити ка савршенству, иако оно не постоји. Рад човека одржава, али и у томе треба бити умерен. Понекад осетим да амбиција иде изнад моје природе, и знам да тада треба успорити, вратити се породици и духовним вредностима. Све то је потребно да би човек био хуман и обављао посао прихватљиво за себе самог, али и за друге.

Много с'ће улога одиграли током каријере. Која Вам је најдража?

– Публика ми у последње време говори да је моја животна улога Ђо Ђо Сан из „Мадам Батерфлај“. Мени је посебно драга Мими, коју сам отпевала у Италији, у колевци опере. Издвојила бих и улогу Адријане Лекуврер, која је, нажалост, на нашој сцени одиграна само неколико пута. Њу сам осетила, и у њој уживала од почетка до краја, а чак сам се и у неким моментима поистоветила с њом. Наравно, ту су и Татјана „Евгеније Оњегин“, Неда „Пајаци“, Лиу „Турандот“ и остале...

Која је разлика играћи пред иностраном у односу на домаћу публику? Шта је олакшавајућа, а шта отежавајућа околност када наступаше у Београду?

– Занимљиво је да је увек најтеже играти у „својој кући“. Мало њих ће се бавити тиме шта сам и где раније певала и колико сам времена уложила у улогу. Онима који о вама не знају ништа треба временом показивати ко сте, тако што ћете певати у границама лепог и за њих прихватљивог. Наступе у иностранству је лепо гледати и путем телевизијског преноса, али ни близу добро као што то изгледа уживо. Италија је колевка опере, и тамо имате много позоришта и могућности да негде наступате. Тако се „челичите“, надограђујете, стичете право да заслужите то место. У Србији се још нико није позабавио опером као заиста врхунском и комплексном уметношћу. На прво место морамо вратити квалитет. У опери треба владати сценом и као глумац и као певач, држати све под контролом. Посебно бих истакла опере на различитим језицима – немачком, руском, италијанском...

Можеће ли издвојити неколико успешних певача и диригента с којима с'ће сарађивали?

– Пре свих Донато Ренцети, један од светски познатих диригента. Радиле смо светску премијеру „Пинокија“ у

Атини, пред отварање олимпијских игара. Одржали смо много проба и сваки дан ми је говорио: „Сузана, ти треба да пратиш мене“. Међутим, пред премијеру је дошао у гардеробу, пожелео ми срећу и рекао: „Ти си мене пратила ових дана и била си веома послушна. Заслужила си да вечерас ја пратим тебе“. Умало се нисам онесвестила од узбуђења. Ко то може да каже? Само звучно, велико име, неко ко све држи у својим рукама. Издвојила бих и диригенте као што су Марчело Рота, Кристофер Франклин, а ту су и певачи Силвано Кароли, Паоло Кони, Антонио Салвадори...

Шта је лакше и лакше – наступиш или одржиш концерт?

– Пошто дуго радим и једно и друго, рекла бих да је решено. Нове представе и концерти уливају наду уметницима, који тако сазревају. Уз помоћ добрих диригената или пијаниста соло певачи сваки пут науче нешто ново. Иако се од нас очекује одређена доза озбиљности, кокетирање с публиком је такође пожељно, јер она треба да осети топлину душе коју поклањате, и у представи и током концерта.

Како изгледа оперска сцена у Србији данас? Каква је будућност соло певача, посебно оперских?

– Мало је сцена на којима певачи могу да се покажу. Чак и ми, певачи који смо на репертоару, чекамо и по месец дана да бисмо нешто отпевали. Уметници треба да искористе сваки интервју или наступ за подизање свести о томе.

Које су то боје љубави?

– За сваку љубав постоји боја. Љубав према мајци, детету, вољеној особи, држави, музици... Некада су различите љубави исто обојене. Црвеном бојимо љубав према породици, и то је чиста љубав. Та црвена никако не може бити иста и за уметност. Зато сам албум и назвала „Боје љубави“, јер љубав је свуда. На њему се налази девет песама и арија из чувених опера у новом, поп аранжману.

Сарађујеш с Уметничким ансамблом Министарства одбране „Станислав Бинички“.

– Ансамбл сам упознала док сам била студент. Утисак који сам тада стекла о њима остао је до данас. Ансамбл чине музичари који су ме подржавали и аплаудирали кад отпевам сваку арију. С њима сам стварно пресрећна, јер кад год наступамо заједно, подаре ми осмех. Када концерт тако почне, не може да не настави добрим путем. Драго ми је што је Министарство одбране препознало да „Станислав Бинички“ треба да живи и настави лепу традицију. Задивљујуће је на који начин Ансамбл представља Србију на гостовањима и ван њених граница.

Какви су утисци после недавно одржаног новогодишњег концерта у Центру „Сава“?

– Поруке подршке стижу сваког дана. Пријатељи ми пишу како су пожелели да траје целу ноћ. Веома ми је драго што је публика то осетила. Све је беспрекорно функционисало и постигли смо значајан успех. После концерта пришао

ИНТЕРНАЦИОНАЛНО ИСКУСТВО

Сузана Шуваковић Савић учествовала је на бројним концертима са Београдском филхармонијом и оркестром Радио-телевизије Србије.

Наступала је у Риму, Барију, Падови, Језију, Ферму, Ређо Калабрији, Ређо Емилији, Розарну, Сан Фердинанду... Учествовала је на бројним концертима у Ослу, Трсту и Бечу, а памти наступе у Сеулу и Атини. Не заборавља места у којима је тумачила главне улоге – Народном позориште Београд, Театар „Ventidio Baso“ Асколи Пићено, Задужбина Илије М. Коларца Београд, „Teatro dell’Opera“ Рим, затим „Shanghai Concert Hall“ Кина, „Daegu Opera House“ Копеја, „Herodes Atticus Odeon“ Атина, „Teatro Vali“ Ређо Емилија и „Teatro Piccinni“ Бари.

ми је један министар из Владе и рекао: „Све је било дивно, али ваша Татјана је феноменална. Подарили сте јој дух и дали нешто другачије“. Лепши комплимент не можете чути, и много значи кад публика осети ту страст певача.

Да ли и даље верујеш да су формуле за успех рад и упорност, и да су добра песма и осмех најбоља терапија?

– Наравно да верујем, али бих додала да се осмех учи годинама. Зато сваки дан потражите срећу у себи, у ситним стварима и задовољствима. Морамо да будемо своји и да зрачимо колико год можемо. Ко то препозна, уживаће у вашој енергији. Када дођете у позориште, када одгледате оперу, изађете надахнути и другачији, а то могу само људи који умеју да се опусте и препусте.

Какви су Ваши планови за 2014. годину?

– За пролеће 2014. спремам солистички концерт – „Пучинијеве арије“. Нови изазов је и „Тоска“, улога коју обожава, нешто што сам чекала цео живот. „Тоска“ је веома тешка и захтевна улога, али ако се на паметан начин вежба, резултати ће бити задовољавајући. Средином јануара имам заказан концерт у Бечу, и желела бих да се та сарадња настави и у наредним годинама.

Имаш ли новогодишњу поруку за читаоце магазина „Одбрана“.

– Када се пробудите, осмехните се новом дану, какав год да је, и погледајте шта добро можете да учините за овај свет. Пре свега будите добри према себи, а онда и према другима. Наравно, свима желим много здравља, среће, радости и покретачке енергије. ■

Сања АНЂЕЛКОВИЋ